

ภูมิอากาศกรุงเทพมหานคร

ที่ตั้งและอาณาเขต

กรุงเทพมหานครเป็นเมืองหลวงของประเทศไทย ตั้งอยู่ในภาคกลางประมาณ ละติจูด 13 องศา 44 ลิปดาเหนือ ลองจิจูด 100 องศา 34 ลิปดาตะวันออก อยู่สูงจากระดับน้ำทะเล 2 เมตร ตั้งอยู่เหนือปากอ่าวไทยประมาณ 25 กิโลเมตร มีแม่น้ำเจ้าพระยาไหลผ่านกลาง แบ่งกรุงเทพมหานครออกเป็น 2 ฝั่ง คือฝั่งพระนครและฝั่งธนบุรี รวมแล้วมีเนื้อที่ทั้งสิ้น 1,568.74 ตารางกิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อบริเวณใกล้เคียงดังนี้คือ

ทิศเหนือ	ติดต่อจังหวัดนนทบุรี และจังหวัดปทุมธานี
ทิศใต้	ติดต่อจังหวัดสมุทรปราการ และอ่าวไทย
ทิศตะวันออก	ติดต่อจังหวัดฉะเชิงเทรา
ทิศตะวันตก	ติดต่อจังหวัดนครปฐม และจังหวัดสมุทรสาคร

ภูมิประเทศทั่วไป

ลักษณะภูมิประเทศส่วนใหญ่ เป็นที่ราบลุ่มเหมาะกับการเพาะปลูก สภาพพื้นที่ในกรุงเทพมหานครมีลักษณะเป็นอ่างอยู่ทั่วไป มีอัตราการทรุดตัวของผิวดินสูง จึงทำให้มีน้ำท่วมเสมอในฤดูฝนของแต่ละปี สภาวะน้ำท่วมบางปีครอบคลุมอาณาบริเวณกว้างขวางเกือบทุกส่วนของกรุงเทพมหานคร และท่วมเป็นระยะเวลายาวนาน ก่อให้เกิดความเสียหายมากมาย มีแม่น้ำเจ้าพระยาซึ่งเป็นแม่น้ำที่สำคัญสายหนึ่งของประเทศไทยไหลผ่านกลางตัวเมืองสู่อ่าวไทย และมีลำคลองใหญ่น้อยหลายสายกระจายอยู่ในส่วนต่าง ๆ ของกรุงเทพมหานคร

ลักษณะอากาศทั่วไป

อยู่ภายใต้อิทธิพลของมรสุม 2 ชนิด คือ มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งพัดจากทิศตะวันออกเฉียงเหนือปกคลุมในช่วงฤดูหนาว ทำให้กรุงเทพมหานครมีอากาศหนาวเย็นและแห้งแล้ง กับมรสุมอีกชนิดหนึ่งคือ มรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ซึ่งพัดจากทิศตะวันตกเฉียงใต้ปกคลุมในช่วงฤดูฝน ทำให้อากาศชุ่มชื้นและมีฝนตกทั่วไป

ฤดูกาล

พิจารณาตามลักษณะลมฟ้าอากาศของประเทศไทย แบ่งฤดูกาลของกรุงเทพมหานคร ออกเป็น 3 ฤดู ดังนี้

ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่กลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งเป็นฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ บริเวณความกดอากาศสูงจากประเทศจีนที่มีคุณสมบัติเย็นและแห้งจะแผ่ลงมาปกคลุมประเทศไทยในช่วงนี้ แต่เนื่องจากกรุงเทพมหานครตั้งอยู่ทางตอนล่างของภาคกลางอิทธิพลของบริเวณความกดอากาศสูงจากประเทศจีนที่แผ่ลงมาปกคลุมในช่วงฤดูหนาวจะช้ากว่าภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทำให้มีอากาศหนาวเย็นช้ากว่าสองภาคดังกล่าว โดยเริ่มมีอากาศหนาวประมาณกลางเดือนพฤศจิกายนเป็นต้น

ฤดูร้อน เริ่มเมื่อมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือสิ้นสุดลงคือประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม ในระยะนี้เป็นช่วงว่างของฤดูมรสุม จะมีหย่อมความกดอากาศต่ำเนื่องจากความร้อนปกคลุมประเทศไทยตอนบน และลมที่พัดปกคลุมบริเวณดังกล่าวเป็นลมใต้และตะวันออกเฉียงใต้ ทำให้มีอากาศร้อนอบอ้าวทั่วไป โดยมีอากาศร้อนที่สุดในเดือนเมษายน

ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม เป็นช่วงที่ฤดูมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ซึ่งเป็นลมที่พัดจากมหาสมุทรอินเดียนำฝนและความชุ่มชื้นเข้ามายังประเทศไทย ประกอบกับร่องความกดอากาศต่ำที่พัดผ่านบริเวณภาคใต้ของประเทศไทยจะเลื่อนขึ้นมาพัดผ่านบริเวณภาคกลางและภาคเหนือเป็นลำดับ ในระยะนี้ ทำให้มีฝนตกชุกขึ้นตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมเป็นต้นไป โดยเดือนที่มีฝนตกชุกมากที่สุดในรอบปี คือเดือนกันยายน และเป็นช่วงที่มีความชื้นสูง

อุณหภูมิต่ำ

กรุงเทพมหานคร อยู่บริเวณภาคกลางตอนล่าง มีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มน้ำท่วมถึง พืชพรรณปกคลุมดินมีไม่มากนัก เนื่องจากปัจจุบันการใช้ประโยชน์ที่ดินส่วนใหญ่เปลี่ยนไปเป็นสิ่งก่อสร้างขนาดใหญ่แทนพื้นที่เกษตรกรรม จึงมีอุณหภูมิต่ำค่อนข้างสูงและอากาศร้อนอบอ้าวมากในฤดูร้อน ส่วนในฤดูหนาวไม่หนาวจัดมากนัก มีอุณหภูมิต่ำเฉลี่ยตลอดปี 28-30 องศาเซลเซียส อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 32-34 องศาเซลเซียส และอุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 24-26 องศาเซลเซียส โดยมีอากาศร้อนจัดอยู่ในเดือนเมษายนและพฤษภาคม วัดอุณหภูมิต่ำสุดได้ 40.8 องศาเซลเซียส เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2526 และมีอากาศหนาวอยู่ในเดือนธันวาคมและมกราคม เคยตรวจอุณหภูมิต่ำสุดได้ 9.9 องศาเซลเซียส เมื่อวันที่ 12 มกราคม 2498

ฝน

พื้นที่ส่วนใหญ่ของกรุงเทพมหานครมีปริมาณฝนรวมปกติอยู่ระหว่าง 1,400 - 1,600 มิลลิเมตร เว้นแต่บริเวณตอนกลางของจังหวัดที่มีปริมาณฝนมากกว่า 1600 มิลลิเมตร โดยเฉพาะเขตคลองเตยมีฝนชุกและมีปริมาณฝนมากกว่าพื้นที่อื่นๆ โดยมีปริมาณฝนรวมตลอดปีสูงกว่า 1600 มิลลิเมตร

พายุหมุนเขตร้อน

พายุหมุนเขตร้อนที่เคลื่อนผ่านเข้าสู่บริเวณกรุงเทพมหานคร เป็นพายุดีเปรสชันที่อ่อนกำลังลงจากพายุโซนร้อนและความรุนแรงมีไม่มากนัก แต่ส่งผลให้มีฝนตกหนักและเกิดน้ำท่วมบางพื้นที่รวมถึงเกิดความเสียหายต่อสาธารณูปโภคต่างๆได้ พายุหมุนเขตร้อนที่มีอิทธิพลต่อกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่เกิดในทะเลจีนใต้ และมีบางส่วนเกิดทางมหาสมุทรแปซิฟิกเหนือด้านตะวันตก เคลื่อนตัวผ่านประเทศเวียดนามและลาวเข้ามาทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย หากพายุดังกล่าวยังคงมีกำลังแรงอาจเคลื่อนตัวเลยไปถึงภาคเหนือหรือตรงมายังภาคกลางโดยเฉพาะเดือนกันยายนและตุลาคม

จากสถิติที่บันทึกตั้งตั้งแต่ปี 2494 ถึง 2556 พบว่ามีพายุหมุนเขตร้อนเคลื่อนผ่านกรุงเทพมหานครทั้งหมด 6 ลูก ซึ่งขณะเคลื่อนผ่านกรุงเทพมหานครมีกำลังแรงเป็นพายุดีเปรสชันทั้งหมด โดยเคลื่อนเข้ามาในเดือนพฤษภาคม 1 ลูก (2504) เดือนกรกฎาคม 1 ลูก (2494) และเดือนตุลาคม 4 ลูก (2510, 2517, 2526 และ 2531)

ที่ตั้งสถานีอุตุนิยมวิทยาในกรุงเทพมหานคร

สภาวะอากาศที่จัดทำขึ้นนี้มาจากผลการตรวจของสถานีอุตุนิยมวิทยากรุงเทพฯ (เฉลิมพระเกียรติ) เขตคลองเตย (ประมาณละติจูด $13^{\circ}44'$ เหนือ ลองจิจูด $100^{\circ}34'$ ตะวันออก สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 3 เมตร) สถานีอุตุนิยมวิทยากรุงเทพฯ (ดอนเมือง) เขตดอนเมือง (ประมาณละติจูด $13^{\circ}55'$ เหนือ ลองจิจูด $100^{\circ}36'$ ตะวันออก สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 4 เมตร) และสถานีอุตุนิยมวิทยากรุงเทพฯ (กลุ่มงานเกษตร) เขตบางนา (ประมาณละติจูด $13^{\circ}40'$ เหนือ ลองจิจูด $100^{\circ}36'$ ตะวันออก สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง

กลาง 0.8 เมตร) ซึ่งได้ทำการตรวจสอบสารประกอบอนุกรมวิทยาต่างๆวันละ 8 เวลา คือ 01.00, 04.00, 07.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00 และ 22.00 น. แล้วส่งรายงานผลการตรวจไปยังกรมอนุกรมวิทยาเพื่อรวบรวม และจัดทำข้อมูลสถิติภูมิอากาศ ซึ่งสามารถติดต่อขอข้อมูลได้โดยตรงกับสถานีฯ ตามที่อยู่ดังนี้

สถานีอนุกรมวิทยากรุงเทพฯ(เฉลิมพระเกียรติ) แขวงคลองเตย เขตคลองเตย ใกล้กับศูนย์ประชุม แห่งชาติสิริกิติ์ โทร.02-2294499

สถานีอนุกรมวิทยากรุงเทพฯ(ดอนเมือง) เขตดอนเมือง โทร.02-5351780

สถานีอนุกรมวิทยากรุงเทพฯ(กลุ่มงานเกษตร) เขตบางนา โทร.02-3994589

**ศูนย์ภูมิอากาศ สำนักพัฒนาอนุกรมวิทยา
กรมอนุกรมวิทยา**

หมายเหตุ ค่าเฉลี่ย หมายถึง ค่าเฉลี่ยคาบ 30 ปี พ.ศ.2524 - 2553
ค่าที่เป็นที่สุด ,, ค่าสถิติตั้งแต่ พ.ศ. 2494 - 2556